

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 glid., za pol leta 1 glid. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Shod kat. mož na Dunaji.

V dneh 26. do 29. novembra t. l. se obhaja na Dunaji velik shod katoliških mož iz cele Avstrije. Po pripravah sodeč upamo, da bode v resnici lep dokaz za to, da je Avstrija slej ko prej katoliška ter da biva v njej dovolj pogumnih mož, ki se ne vstrašijo boja, ki jim ga vsiljuje brezverski liberalizem naših dni — boja za pravice sv. kat. cerkve. Ker želimo in upamo, da pojde več naših premožniših bralcev na shod, drugi pa da ga bodo veseli, za to podamo dnes vsem našim bralcem oklic, s katerim se obrača dotični odbor do kat. ljudstva, ter zove kat. može na shod. Glasi se:

Katoliki Avstrije! Ednajst let je minolo, kar je bil prvi in doslej edini katoliški shod za skupno državo. Tisočkrat razlegal se je glas za drugi katoliški shod. In v resnici opravičene so te želje. Minoli so časi, ko je mogel priprosti vernik, navadni meščan omejiti se na svoje zasebne stvari. Danes sili položaj cerkve vsacega katolika, da brani najvišje koristi, razmere človeštva ga silijo, da se prime resnega socijalnega dela.

Zato je treba, da se izčistijo ideje, zjedinijo želje in poživi moško navdušenje za delo. In to ni lahko mogoče brez shodov in čem večji, tem bolji so, kolikor človek sodi.

Skušnje nas učé, da občni katoliški shodi mnogo pripomorejo, naj se izpolnijo ti pogoji. Jasnost širijo omikani možje iz raznih krajev in stanov z mirno in prosto besedo, možje, ki ljubijo resnico, če tudi zahteva žrtve.

Edinost pospešuje trdna vez zvestobe in udanosti pastirjem cerkvenim in vednemu najvišjemu poglavarju; edinost pospešujejo združena srea, ki bijejo katoliško in katerim se je treba le združiti, da se razumejo.

Navdušenje vzbuja pogled na veliki zbor, ki javno pokaže svojo vero in v katoliški zvestobi rešuje velika vprašanja človeštva.

In ko se razide zbor, širijo se tudi z vsa-

kim vdeležnikom po širni državi ideja, načrt in navdušenje ter povsod se pojasnjujejo, vsejajo in navdušujejo za sveto delo.

Na delo torej, čas je ugoden! Socijalna da sili ves svet, da se temeljito prenovi družred; storimo mi svoje skupno za veliko bliža se koncu leto petdesetletnice sv. Oci. praznujmo ta konec s katoliškim dejanjem! Bliža se štiridesetletnica Nj. veličanstva našega cesarja: praznujmo jo s patrijotičnim dejanjem! Zberimo se na občni katoliški shod, in ta naj bo pričetek pomlajenih katoliških teženj, odločnega delovanja do pravega namena v edinosti!

Katoliško bomo delali, če pospešujemo cerkveno mišljenje in hotenje, a bo tudi domoljubno delovanje, ker pospešuje socijalni mir, in ker krepki katoliški duh krepki Avstrijo, kajti Avstrije podlaga sloni na katoliškem krščanstvu.

Zato, katoliški možje vseh dežel in jezikov habsburško-lotarinške monarhije, pridite in vdeležite se drugega občnega katoliškega shoda za vso državo, ki bo na Dunaji od 26. do 29. novembra.

Velika vprašanja sedanjosti bodo se tam obravnavala. Najbolj pereče, socijalno vprašanje obravnavalo se bode najobširneje. Pretresavala se bode opravičena zahteva vseh zvestih katolikov gledé verske šole. Resno in vestno obravnavala se bodo načela, po katerih naj se vravnata pouk in vzgoja.

Gojitev vednosti in umetnosti, kakor so na blagor človeštvu in na čast viru vse modrosti, bode predmet skupnim posvetovanjem.

Gledé na časnikarstvo in slovstvo, ki si je v sedanjih časih na vseh poljih človeškega življenja pridobilo tolik upliv, bode se posvetovalo, kako naj bi tudi mi svoje povzdignili do prave veljave, da podpiramo z njim prestol in altar ter rešimo milijone časne in večne nesreče.

Pazljivo bode se razpravljalo o vsem, kar

moremo prištevati h katoliškemu življenju in društvenemu delovanju.

Katoliki Avstrije! Ne pustimo, da bodo kedaj rekli naši vnuki: „Naši očetje so bili malomarni za vsa velika vprašanja človeštva, prekratkovidni, da bi jih cenili, preozkosrčni, da bi se združili; preboječi za delo in žrtve“.

Torej združeni v boj sedanjosti! To nam zagotovi blagoslov prihodnosti.

Kar pa je Gospod posebne blagoslove obljubil onim podjetjem, ki so priporočena njegovemu božjemu Srcu, izročimo ta drugi občini avstrijski katoliški shod v varstvo božjemu Srcu Jezusovemu in prosimo vse, ki ljubijo Boga in njegovo sv. cerkev, cesarja in domovino, naj prosijo v molitvi presveto Srce Jezusovo milosti in blagoslova za važno in veliko delo, katero pričenjamo.

Na Dunaji, Vseh svetnikov dan 1888.

Anton grof Pergen,
odb. načelnik.

Gospodarske stvari.

Jesen in sadno drevje.

Veliko se govori in piše o sadnem drevju v naših dneh in če hoče človek gledati na vse to, kar se mu svetuje, težko, če dohaja, če prepozna, da je to tudi tako potrebno, kakor se mu razkazuje. Mi sicer ne znamo, ali še beró naši bralci druge reči, ki spadajo v gospodarstvo, kakor so te, ki jih mi razpravljamo v našem listu. Za tisto se ve, da prevzame list, ki o čem piše, poroštvo na svoje roke.

Ker podamo mi našim bralcem, za to smo več ali manj tudi porok, da je tako, kakor pišemo. Kolikor poznamo v obče reči, ki se ponudijo sem ter tje našim bralcem, ne bode krivo, če se ravnaajo po njih, za vse pa se vé, da ne prevzamemo poroštva. Iz velike večine je dobro, kar se jim tu in tam svetuje.

Na eno pa je vendar le dobro, če opomenimo naše bralce — na to, da ne verjamejo vsega, kar jim nasvetuje kje kdo ustmeno; to ni vselej dobro. Pri tem naj bodo naši bralci oprezní, posebno kedar jim ponuja kdo reči za kup, za to, da kupijo od njega, bodi že mlada drevesca ali pa tudi le mladike, ki so, kakor se jim pravi, že žlahtne. To po gostem ni resnica in če kupi človek tako reč, ne da ve, je-li tudi pravo blago, katero kupi, tedaj ostane velikokrat na cedilu, čez več let še le izpozna, da so ga ukanili.

Za to bodi gospodar v tacih rečéh oprezen, naj ne kupuje dreves, naj ne ravna z njimi, kakor mu kdor bodi to nasvetuje. Sedaj stojimo v jeseni. Ne bode izmed naših bralcih veliko, ki bi ne imeli že kaj žlahtnih sadnih dreves.

To je dobro ali ni še vse, sedaj jim treba, da le-to tudi lepo okovarijo, to je, da znajo, kako gre taka drevesca oskrbeti, da ne bode škoda pri njih vsled dolge zime.

Mi jim svetujemo v tem, naj omažejo drevesa z apneno zmesjo in to gori do venca drevesa. Zakaj? — Tako mazilo, iz frišnega apna, ovaruje drevo prebude zime, ob enem pa vkonča veliko mrčesjadi, ki se je zarila v skorjo, osnaži drevo mahú in drugih vzrastkov, ki so sicer drevesu na škodo.

Ako se prida apnu še nekaj krvi, bodi katere koli ali tudi kaj tega, kar pride iz stranišč, tedaj je tako mazilo dobro zoper zajčji zob. Večkrat, ko se tako mazilo daje drevesu, bolje je za drevo in tudi listne uši se ne primejo več tacih dreves. Krvne uši — zoper te pa ni tako mazilo, kajti tudi pri njem zaredi se ti jih lahko, ne da znaš, odkodi da so prišle.

Podlesek in njega odprava.

Na travnikih prikaže se meseca septembra in oktobra neka rdeče-modra rastlina v mnogem številu in pravimo ji podlesek. Ta rastlina cvete jeseni, liste pa požene še le spomladi in zori potlej po leti. Ona je hudo strupena in je torej potrebno, da jo zatremo, kjer koli in brž, ko nam je mogoče.

To pa ni lahko, ker prodira njena čebulja globoko v zemljo, celo čez 30 cm. Najleže se zatira spomladi, ko požene listje. Zato nam služi prišpičena palica. Z njo greš po travniku, na katerem imaš to grdobo in ko jo zapaziš, idi in zabodi s palico sredi med listje, tako, da jo spraviš 40 do 50 cm. globoko ter raniš ob enem rastlino t. j. njeno čebuljo. Potem pa potegni palico ven in pusti luknjo, kakoršnja je nastala, naj se napolni z dežnico! Mokrota škoduje čebulji, ker je dobila ranó in zato začne trohneti. Brž ko ne je bode konec.

Veliko manj bode ti potlej jeseni cvelo podleska in toraj bode tudi veliko manj listja na spomlad. Ako stori človek potlej v spomladi zopet tako, kakor prvo leto, tedaj spraviš še te rastline, ki so ti ostale prvo leto, srečno s travnika. Delo to ni težko in ne hodi predrago. Priden delavec zabode lahko na den do 300krat v zemljo, to pa že nekaj izda, grdobe bode k malu konec. Ker je v naših dneh živina še skoraj edina, iz katere dobimo večji denar, za to nam bodi tudi največja skrb za vse, kar služi živinoreji!

Sejmovi. Dne 10. novembra pri sv. Martinu pod Vurberkom, v Poličanah in na Poniški. Dne 11. novembra pri sv. Martinu na Paki. Dne 12. novembra v Ormoži, v Hočah, v Marenbergu, pri sv. Martinu pri Slov. Gradci, v Oplotnici, na Malih Rodnah, v Imenem in v Laškem trgu. Dne 14. novembra v Imenem (za svinje.)

Dopisi.

Od sv. Marjete na Pesnici. (Dvojno veselje) Vse povsod po širnej avstrijskej carvini obhajajo vrli narodi spomin 40letnega vladanja našega premilega cara Frana Josipa I. Tudi šole, katere so poglavitni steber vsakej upravnej državi, in katere se imajo carju mnogo zahvaliti, ne smejo zaostati. V ta namen je mladež pri sv. Marjeti dne 13. septembra obhajala veselico v dvojnem pomenu, kar vidimo v kratkem. Že v predvečer so topiči naznanjali veselje prihodnjega dneva, in vabili mladino, stariše in druge goste na redke ure. A po noči niso zamogli dobri učenci kar zatisnoti očesec, ter so nemirno pričakovali, da napoči jutrajna zora. Začela se je naša veselica s sv. mešo z blagoslovom za carja, pri kateri je g. Št. Kovačič, nadučitelj z učenci kaj izvrstno pel: „Pred Bogom pokleknimo“ in „Sv. Alojzij“. Po sv. meši so godci zaigrali carsko himno. Potem se podamo v gozd, kjer je bil priredjen lep oder, nad katerim se je lesketala olepotičena prekrasna podoba carja F. J. I. Na tri drevesa se zabijejo zastave: cesarska, štajarska in slovenska. Ker godcev ni manjkalo, nam nekaj zakrožijo in potem se ročno ob 9. uri začno predstave učencev. Najpopred nastopi oder g. naduč. Kovačič in govori slavnostni govor. Ker je ta govor mikaven, poučen in v dvojnem oziru imeniten, ga priobčimo celega. Glasi se: „Spoštovani g. in gospe, preblagi šolski prijatelji in dobrotniki, očetje in matere! Naše veliko in zelo obširno carstvo šteje 38 milj. ljudi, med katerimi so razni narodi. Po novinah pa smo brali in še beremo, da vsi ti narodi tekmujejo med seboj in praznujejo veselico na veselico. Tudi mi nismo hoteli zaostati, temveč stopili smo v vrsto tekmecev. In takó smo dočakali dan, na katerega smo se že pol leta veselili. Željno so ga pričakovali mladi in stari, možki in ženske, očetje in matere, gospodi in gospe, učenci in učenke. Vsi so bili jedne misli: da bi le bilo lepo vreme. In kar je vse pristrčno želelo, se nam je dalo v polnej meri, lep dan je kakor nalašč za našo veselico. Lepo je ime šolska veselica, a kako težko težko izpeljiva. Koliko truda je treba, koliko potov, prošenj, denarja; koliko učenja, dela, tudi sitnosti od strani šolskih neprijateljev. Vendar vse smo prebili. Zakaj pa obhajamo šolsko veselico? Radi tega, ker bode letos 2. decembra ravno 40 let, kar so naš premili cesar Fran Josip I. prevzeli vladó čez vse carstvo in ker je letos ravno 100 let, kar je pri sv. Marjeti fara in ž njo tudi šola nastala. Mi tedaj obhajamo 40-letnico vladanja presv. cara Frana Josipa I.*).

*) Ker je to bilo že iz večine v našem listu, izpustimo črtice, katere je g. nadučitelj o življenji svetlega cesarja navedel.

Ured.

potem pa tudi stoletnico fare in šole pri sv. Marjeti. Vladarji v tem času so bili: Marija Terezija 1740—1780, cesar Jožef II. 1780—1790, Leopold II. brat 1790—1792, France, sin Leopolda 1792—1835, Ferdinand I. 1835—1848, Fran Josip I. 1848—. Pred Marijo Terezijo, pa tudi pod njeno vladó do leta 1770 se za šole od strani vlade ni ničesar storilo, kakor da je ona s kaznijo pretila, ako niso podložni spolnjevali povelj duhovenske gospodske v zadevi krščanskega nauka. Do tega leta so bile le samostanske šole. Le tu in tam po mestih so imeli že šole. Tako so imeli v Gradci 10 nemških šol. Po deželi so učitelji svoje učence poučevali v svojih malih hišicah, po krčmah. Bili so učitelji — kovači, krojači, krčmarji, čevljarji, godci itd. Marija Terezija je l. 1770 pričela šole ustanavljati. V Gradci se je l. 1775 ustanovila normalka, o katerej so se mladenči pripravljali za učiteljski stan Cesar Josip II. odpravil je na Štajarskem 31 samostanov in iz njihovega premoženja je ustanovil nove župnije, in med njimi tudi župnijo sv. Marjete. Naša župnija je ustanovljena l. 1788 iz kosov drugih župnij. Župniji sv. Petra so vzeli: Dragučevo, Grajski vrh, Pernice, Ruprče in eno hišo iz Gruseve. Sv. Lenartu: Partinje z 8 hišami. Sv. Jakobu: Sv. Jakobski dol, Gradišče, Koprivnik, Garl, Kuščernik. Vilkom. Jarenini: Metaj, Vilkom, Osek in nekaj Pesnice. (Dalje prih.)

Od sv. Mohorja. (Nekaj vendar na bolje.) Že je kakih 15 let, odkar smo bili župani tega okolišča povabljeni h g. A. O. v Slatino poslušat nekega učitelja, ki bode kmete v praktičnem gospodarstvu podučeval. Pa kaj je bilo! Nekdo je govoril nekaj — in kaj, to so pa razumeli le tisti, kateri se s kmetijstvom ne pečajo, namreč gospodje, kmetje pa smo se koj v začetku govora nejevoljni razšli. V tej reči se je spremenilo na bolje. Načelnik okrajnega zastopa v Rogatici, g. Praprotnik je dne 2. avgusta 1888 št. 179 oglaš dal na vse občine svojega okraja, da je vis. deželni odbor v svojem poročilu, dne 27. junija 1888 št. 9860 na deželni vinorejski šoli v Mariboru potnega učitelja nastavil, kateri bode ljudi dobro tako o sadjereji, kakor o hranjenji sadja podučeval. Za tega potnega učitelja znajo prositi občine in ga dobodo vsled zgorajnega oglasa brezplačno. Dobijo ga pa tudi posamezni posestniki, toda slednji proti povrnitvi potnih stroškov in dijet. Tako tedaj, dragi sosedi župani, ki vam je pri sroci blagor vaših občanov, večkrat vidite, da so vaše okolice prazne ledine, brez žlahnega sadnega drevja; vaši občani pa tistih starih abotnih misli, da drevje samo vzraste, ali pa, da ni mogoče dočakati sadú, naj se še kdo tako podviza za vzgojo sadnega drevja. Take in enake abotne, suhoparne misli, ki so že marsikaterega kmeta vznemarile, da je opustil gojiti si sad-

nega drevja. če ravno ima še tako lepo lego okoli svoje domačije, odpravite tako s tem, če prosite pri centralnem odboru c. kr. štajarske-gospodarske družbe v Gradci za zgoraj omenjenega potnega učitelja Svetovati bi bil za to ravno pozni jesenski čas, pa le takrat, če ne bo še preobilno snega, ker le takrat se daje bolj lepo razkazovati, če pa to ni, pa rano spomladi, sicer je pa le eno leto zgubljeno.

Martin Debelak, župan.

Od Savinje. (Nova pošta.) Veselo novice za skrajno-zgornje Savinjčane Vam imamo poročati, da je namreč c. kr. poštno ravnateljstvo dovolilo ustanovitev c. kr. pošte v Lučah. Ta planinski kraj je doslej moral pogrešati dobroto pravilne zveze s svetom, kar se tiče poštних pošiljatev. Pošta zánj je bila namreč v Ljubnem, kamor je bilo tri ure hoda od pošte. Še žalostnejša pa je bila razmera za vrle naše Solčavane. Iz Solčavske vasi, kjer je fara in občina, je do Ljubnega, to je do prve pošte $4\frac{1}{2}$ ur daleč. Kadar pa zapade sneg, nastane led, ali kadar naraste hudournna Savinja in se drvi z bobnečimi svojimi valóvi po ozkej in kalovitej dolini, takrat je potovanje zvezano z nevarnostjo, ker je na nekaterih mestih ozka dolina med sinjo, navpik proti nebu štrlečo skalovino po vsej svojej širokosti spremenjena v strugo te hudomušne reke. Kako težko je bilo toraj Solčavanom dobivati svoja pisma in kako neugodno jim je bilo tako stanje, ako so komu v naglici hoteli poročati kaj važnega! Večkrat treba jim je bilo poslati taka poročila po drugi, po koroški strani preko železne Kaplje na dotično mesto. Sicer ostane pot, iz Solčave do Luč težaven ali to vendar priborili, da bode Solčavanu hoditi po pošto le v Luče in ne še delj. In če se Solčavski prebivalci dogovorijo z Lučko pošto, pridobili si bodo gotovo še katero olajšanje. V Lučah bode, kakor čujemo, prevzel c. kr. pošto g. Anton Pustoslemšek, vrl dečko, izobražen in dober posestnik. V njegovih rokah bo ta urad pravilno shranjen. Čestitamo toraj našim rojakom v goratih gornjesavinjskih pokrajinah, da so pridobili to potrebno napravo!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Včeraj, dne 7. novembra je bila prva seja gosposke hiše, v poslaniški pa je bila že v torek in je v njej predložila vlada načrt postave za kaznovanje onih, ki bi ne ubogali sklinalnega povelja za vojaštvo. Nova orožna postava pa se izroči orožnemu odseku, da jo prevdari in o svojem času predloži drž. zboru. — Glas gre, da odstopita ministra dr. Gautsch in vit. Baquehem, oba sta bolj na strani nemško-liberalnih poslancev in izlasti prvi hodi čisto lastna pota ter si s

tem nakopava nevoljo drž. poslancev, ne da kaj opravi. — Ces. namestnika za Moravsko še ni in ugiblje se veliko, kdo da utegne postati. Težko, če bode kak drugi Schönborn. — Izmed naših nemških sosedov, štaj. konservativcev pojde večje število na kat shod na Dnnaji. Dva izmed njih, msg. Karlon in princ Liechtenstein, sta v odboru, ki dela priprave za-nj. — Peščica avskultantov, ki dobé na Koroškem službe pri c. kr. okr. sodnijah, ako znajo slovenski, ne da mirú ultramemškim kričačem. Dr. Steinwender je že celo v drž. zboru vprašal ministra za pravosodje, grofa Schönborna, kaj da meni on v tej stvari. No, na to vprašanje mu pač ne bode težko najti odgovora. — Koroški nemškutarji smešijo se s tem, da kujejo nezaupnice zoper dež. poslanca, župn. Einspielerja. Kdor mu ni dal pri volitvi svojega glasú, pač nima pravice do kake nezaupnice. — Odkar imajo v Kranjskem dež. zboru slov. poslanci večino, znižali so dež. priklado od 49 na 35%. To je pač lep dokaz, da umeje domači človek boljše gospodariti, kakor pa tuj ali potujčen. Za nemškutarijo je pač poslej na Kranjskem malo prostora. — V nedeljo so imeli nemški turnarji v Ljubljani svojo 25-letnico. Slov. ljudstvo pa se ni za-nje nič izmenilo. Prav je tako! — Nek Stern, trgovec v Gorici, je zatajil toliko žganja, da mu je sedaj plačati 16.000 gld. kazni. Mož pa je že sicer bil do vratú v dolgih ter je sedaj napovedal, „krido.“ — V Trstu so zaprli tri trgovce, dolžijo jih, da so ponarejali denar, posebno grški in italijanski. Najnovejše poročilo pravi, da na tem ni nič resnice. — Il diritto croato ali „hrvaško pravo“, je ime novemu listu v Pulji. Nov list je hud trn v peti lahončičem ter sta dva izmed njih že javno napadla urednika g. Jakića, pa sta si hitro pete nabrusila, ko ju je g. Jakić jel moško klestiti. — Zagreb ima dnes volitev dveh poslancev za sabor ali madjarska vlada dela toliko silo volilcem, da bosta gotovo kaka madjarona voljena. — V Pešti so zaprli „besedo“ ali čitalnico tamošnjih Čehov; pravi se, da za to, ker ni delj časa prosila za potrjenje pravil. Mogoče, toda ni prav verjetno. — Ogerska vlada dela na to, da ne sme poslej nihče na ogerskih tleh imeti krčme, ako nima za-njo dovoljenja od vlade. Za to dovoljenje pa bode treba plačila. Stvar sama ni slaba, toda ali pa ne bode po času preveč krčem? Upajmo, da ne bode pri tem vladi preveč za denar.

Vunanje države. Avstrijski poslanik pri sv. Očetu v Rimu je poslej grof Revertera. Grof je v dno srca katolišk in je ud gosposke zbornice na Dunaji. — Italijanska vlada trdi na vse načine, da je nemški cesar priznal Rim za glavno mesto zedinjene Italije, t. j. da sv. Oče nimajo več pravice do njega. — Tudi na Francoskem gredó ljudje radi iz kmetov v me-

sta. Ne godi pa se jim nikjer dobro, vendar pa ne gredó več nazaj na kmete, rajši so gosposki berači, kakor pa kmečki delalci. Oj nespameti! — V Londonu, glavnem mestu Anglije, je bil zadnje dni velik shod anglijskih katolikov in se je v tem shodu sklenila izjava, v kateri se odločno ugovarja zoper oropanje sv. Očeta leta 1870. — Nemški cesar, Viljem II., je mestni deputaciji v Berlinu ostro naročil, naj skrbi, da ne pišejo časniki več o cesarjevi rodbini, kakor se godi to doslej. Tako pisanje vzbuja v njem največjo nevoljo. Le-ta graja je bila prav zaslužena. — Ruski car se je vrnil s potovanja v Petrograd. Potoma pa je bil dvorni vlak zdrknil s tira ter so se skorje vsi vozovi zdrobili. Veliko ljudi je ranjenih, kacic 30 pa je mrtvih in tudi car in carinja sta dobila rano, toda na srečo le lahko. Kaj je bilo krivo nesreče, to se ne zna, pravi se, da prenagla vožnja, mogoče pa je tudi, da zarota. — V Bolgariji je bilo v sobranji že koj s kraja precej vrišča, kajti nekaj poslancev je zahotevalo, naj stopi knez, princ Koburški, z Rusijo v prijazno zvezo. Se ve, da to ni mogoče, kajti Rusija ne prizna princa za bolg. kneza. — Srbski kralj je imenoval posebno komisijo veljavnih mož za to, naj sestavijo novo ustavo za mlado kraljestvo. Kralj upa, da pomiri s tem nezadovoljne ljudi, ki ne morejo pozabiti „dobre kraljice“. — Turčija ima dobro vojsko, to se pravi, vojaki in njih orožje je v redu in v najboljšem stanu. Spravi pa čez en milijon ljudstva na noge, ako bode kedaj treba. — V grškem glavnem mestu, v Atenah, so potihnili veseli dnevi 25letnice kraljeve in se vračajo tujci že vsak na svoj dom. Kakor se sliši, obišče kralja spomladi tudi nemški cesar, kedar bode poroka kraljeviča s sestro cesarjevo. — V Tunji, na severnih obalah Afrike, imajo Italijani lastne šole in to ni bilo Francozom po volji, vendar pa so se udali, ko so uvideli, da ima Italija pravico za-se, bodo pa za to nov šolski svet vredili, da bode konec nasprotja. — V Tonkinu so se domačini, pravi se, da so roparji, vzdignili zoper francosko posadko ter so več francoskih vojakov pobili. Ta dežela je že veliko francoske krvi popila a ni še videti, da je bode imela k malu zadosti. — V zjedinjenih državah severne Amerike si stojite dve stranki, republikanska in demokratska, nasproti. Hodi jima za volitev predsednika, sedanji, Cleveland, je iz prve stranke in dobi bržkone tudi sedaj večino glasov za-se.

Za poduk in kratek čas.

Nekaj iz potovanja.

Spisal Janko T.

„Pragerhof“ kričal je vlakov reditelj, ko je vlak dospel tje do postaje, katerej Slovenci

pravimo „Pragarsko.“ Naši bratje na Kranjskem so že takó srečni, da imajo na železniških postajah tudi slovenske napise, a mi, štajarski Slovenci, zremo le nemška imena na hišah železniških postaj, in tudi reditelj ali konduktar kliče le nemška postajina imena. Temu se pač ne morem čuditi; če nam vlada, katerej vendar krvavo dačo plačujemo, ne da ničesar, kako pa nam bode društvo „južne železnice“ kaj dalo?! —

Sedaj pa le naprej, mislil sem si, ko sem bil v železniškem vozu in res, takoj smo zdrčali dalje proti jugu, do Slov. Bistrice, do Poličan, dalje do Ponikve in že smo bili pri sv. Jurju na južni železnici. Do tukaj smel sem se peljati, kajti moja karta imela je vtisnjene besede „St. Georgen.“ Torej na svetlo. Komaj izstopim, že me pozdravite dve gospoci Ipavčevi, — namenil sem se namreč to blago in znano obitelj enkrat obiskati.

Rajni knez in škof lavantinski A. M. Slomšek spisali so tudi življenje zdravnika, daleč okolu znanega imenom Ipavec. Dober in slaven oče zapustil je slavne sinove. Njihova imena znana so daleč po slovenski zemlji. Pri vsaki slov. veselici peva se gotovo ena ali druga pesem slavnega Benjamina Ipavca. Ni dekleta slovenskega, kateremu ni znana ena ali druga pesem Ipavca Gustava n. p. „Tam za goro“, ali pa „Kje so moje rožice.“ Na dolnjem Kranjskem se hvaležno spominjajo Ipavca Franca, ki je v Novem mestu čez petdesetlet deloval kot zdravnik, in mnogemu, mnogemu revežu brez vsega plačila ljubo zdravje ohranil. Bil je 1886. l., ko sem dobil žalostno poročilo o smrti tega blagega 86 let starega gospoda. Gotovo so mu pridobila njegova obila dela usmiljenja večno plačilo v nebesih.

Pri sv. Jurju domuje Ipavec Gustav, deluje blaženo kot zdravnik in že več let tudi kot župan. Tega g. doktorja in njegovo blago obitelj obiskati bil je moj namen. V kratkem dospeli smo — gospici Ipavčevi namreč in jaz — v prijazen Jurški trg. Tukaj že več očitnih napisov kaže, da so tu narodnjaki doma. In to je res, naroden je Jurški trg, to nam znači že narodni župan sam. Pa saj je menda še bl. bralcem znano, kako so ravno le-uno leto od tega lepega trga hrabri Jurješki mladeniči odgnali neko trumo Celjskih kričačev, ki so tu hoteli narediti neko podružnico nemškega „šilverein-a“. Oj to je neki bila vesela komedija, ko so nemčurski možičlji žalostni korakali spet tje doli na kolodvor in se v otožne misli in sanje o pretekli slavi nazaj peljali v nemško Celje, jokaje se, da so Jurjevčani zavrgli njihovo slavno omiko in šolo, v katerej naj bi se slov. otroci v tepece odgojevali. — Pa kaj, nek spomin so hoteli gospodje nemškega šilverein-a zapustiti vrlim Jurjevčanom — in to so tudi, stvarili

so namreč podružnico šulvereinovo v Št. Jurji s sedežem v Štorah. O ljubeznjivi gospodje šulvereinovci, pa bi raje kar v Celju naredili tako podružnico za Št. Jurja, in bili bi vsaj sramote prosti. To pa je ravno takó, kakor če bi imeli Ptujski Slovenci svoj narodni dom kje v Dornavi zunaj, ali pa če bi Slovenci Celjskega mesta imeli svojo čitalnico kje zunaj, recimo: v Teharjih. Prebrisani so pač le gospodi šulvereinovci!

Po „dobrodošli“ mi želečih besedah dr. Ipavca imeli smo se o tem in onem pogovoriti. Pa kaj bi ne! Mnogo si je že izkusil blagi g. doktor, gotovo torej zna mogo povedati, zraven pa še tudi katero šalo uganiti, da bi človek mislil, da ima veselega mladeniča pred seboj, a ne mnogoskušnega moža. In ta mnogoskušeni mož postal je kmalo zatem veseljak, da sem se čudil. Prisedel je namreč se k fortepianu in v prekrasnih glasovih razveseljeval navzoče. Ravno takrat dovršil je ta imeniten skladatelj slovenski več mičnih pesni, katere še so bile le v skladateljevem spominu a ne še na papirju. Pred vsemi novo melodijo za pesen „Gorenjska stran.“ Že sedaj čestitam onim pevcem, ki bode milo doneče glasove ki čut te lepe pesni izražajo, zamogli peti in strmeče poslušalce zadovoljili. Igral je tudi nova zložene pesni do sedaj še malo znanega pesnika Tone ta*), mladega in čvrstega narodnjaka, ki še bode kedaj gotovo si imenitno ime pridobil. Oj mični glasovi, ki je igral g. doktor pesnikovo „Prošnja.“ v katerej pesnik prosi k Bogu za srečo milega slov. naroda. Resnejših glasov ne najdeš v cerkvi pri sv. meši. — Skladatelj razumel je čut pesnikov. Bili so veseli trenutki. —

(Dalje prih.)

Smešnica 45. „Posodi“, prosi dijak, „posodi mi, ljuba sestra, 5 goldinarjev, sicer ne vem, kaj počnem“. „Kako“, odvrne dobra sestra, „kako ti naj dam 5 goldinarjev, ko imam sama le dva?“ „Nič ne de, sestra“, tolaži jo dijak, „daj mi za sedaj ta dva, tri si mi pa še potlej na dolgu“.

Razne stvari.

(Šolske potrebe.) Nj. veličanstvo, svitli cesar je daroval kraj. šolsk. svetu v Zavrčah 300 gld. za novo šolo in je ob enem dovoljil, da sme nositi ime Franc Jožefova šola.

(Nov spomenik.) Kakor se sliši, name-rava mestni zastop v Slov. Bistrici prirediti spomenik svitlega cesarja tik pred šolo. Kolikor znamo, sodi ta prostor najmanj za tak spomenik, sicer pa vemo lahko naprej, da mesto ne dobi za-nj dovoljenja.

(Prošnja.) Velečastito in blagorodno gospôdo duhovnega in svetnega stanú, zlasti tiste,

*) Bog Te živi!

ki so kedaj v Maribori se šolali, lepo prosimo, da se blagovolijo spominjati dijaške kuhinje v Mariboru.

Kanonik dr. Križanič.

(K odborovi seji družbe duhovnikov) prihodnji ponedeljek — 12. t. m. — č. gg. odbornike v kn. šk. konsistorijalno pisarno vljudno vabi

Predstojništvo.

(Slovesna obljuba.) V sredo, dne 7. novmb. je č. g. Jakob Canjkar, župnijski oskrbnik in duhovnik nemškega vit. reda v Ormoži, storil slovesno obljubo na Dunaji.

(Nameščenje.) Gosp. dr. H. pl. Cron, doslej v Mariboru postal je komisar pri c. kr. okr. glavarstvu v Ptuj, v Maribor pa pride g. J. Supančič pl. Haberkorn za komisarja pri c. kr. okr. glavarstvu.

(Imenovanje.) G. minister za pravosodje je imenoval g. O. pl. Fladung, c. kr. okr. sodnika v Šmarji, za enako mesto v Mariboru na l. br. Drave in g. dr. J. Pevetz, c. kr. pristava pri c. kr. okr. sodnji v Celji, za c. kr. okr. sodnika v Ormož.

(Umrl je) dne 6. t. m. nagle smrti Ant. Kržan, doktor bogoslovja in modroslovja, prošt cerkve sv. Petra v Požegi in kanonik Zagrebske stolnice v 54. letu svoje dobe. Preživel je svoja mlada leta na Bizeljskem. Bil je znan po svoji učenosti in ljubeznjivosti. Naj počiva v miru!

(Slovstvo.) „Rimski katolik“, ki ga izdaja prof. dr. A. Mahnič v Gorici, prišel je v svojem II. zvezku na svitlo. Vsebina je obilna in je cena 4 zvezkov 2 gld.

(Novo društvo.) Vsled vabila baroninje Hein. soproge c. kr. okr. glavarja v Mariboru, sešlo se je zadnji ponedeljek precejšnje število gospá in gospodov v mestni hiši. Izvolil pa se je odbor, da ustanovi novo društvo za toplu juho ubogih šolarjev. V tem odboru so gg.: baroninja Hein, Ida Reiser, župan Nagy in dr. Radey.

(Rana smrt) V Volkovem dolu pri Jarrenini je umrla do 30. oktobra Jozefa Černičič, 23 let staro dekle ter so jo na dan vernih duš slovesno pokopali. Bila je ranjca pobožno dekle in vrla pevkinja.

(Na Slatini) so dozidali novo šolo ter jej napisali napis „Volksschule“. Pozabili so pristaviti besedo „učilnica“, ki je za slov. deco postavljena.

(Mestna hranilnica.) O priliki 40letnice presvitlega cesarja je odločila mestna hranilnica v Mariboru 60.000 gold. za blage namene. Iz te svote je odločenih 20.000 gold. za zanemarijene otroke, 20.000 za olepšanje mesta in 20.000 za nakup travnika na severni strani mesta ter se le-ta spremeni s časom v šetališče.

(Petek!) Udje nemškega „kasino“ v Mariboru imajo jutri, to je v petek, svojo veselico in jim pride godba južne železnice gost.

(Mestne volitve.) V dneh 21., 23. in 26. novembra vrše se v Mariboru volitve v mestni zastop. Doslej še ni čuti o posebnih strankah.

(Sramožljivost.) Uredništvo „M. Z.“ se boji, da je kje kdo iz Velike nedelje ne postavi na norca, za to v svoji zadnji številki nasvetuje, naj molči nje „dopisnik iz Velike nedelje“ na dopis v našem zadnjem številu. češ, da se celo bogovi tepó zastonj z norci. Kje torej pač tičé tisti norci? Taka sramožljivost sicer ni, da jo pričakuje človek iz lepa od naše prijateljice v poštnih ulicah.

(Tržnina.) Meseca oktobra je mesto Maribor dobilo 1801 gld. 88 kr. od kmetov, ki so kaj pripeljali na trg. kot tržnino. Od novega leta sem je prišlo s tem v mestno kaso 15.117 fl. 82 kr. To je baš lep denar iz žuljave roke!

(Posojilnica v Mariboru) je imela meseca oktobra dohodkov 31.641 fl. 6 kr., stroškov 30.449 fl. 60 kr., toraj skupaj prometa 62.090 fl. 66 kr.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Maksó Globočnik, župnik v Ribnici, je umrl dne 31. oktobra ter je razpisana župnija do dne 13. decembra, dne 6. nov. pa č. g. Matevž Klobasa, župnik v Negovi v 78. letu svoje starosti.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg.: Dovnik Fr. 70 gld. (ustn. in letn. dopl.), Fišer Andr. 10 gld., Aškerc 11 gld., Murkovič 10 gld., Černensek 2 gld., Ostrožnik 1 gld., Ulčnik Mart. 1 gld., Matoh 1 gl., (za l. 1889).

Loterijske številke:

V Trstu 3. novembra 1888: 39, 41, 36, 26, 20
V Lincu „ „ 63, 36, 20, 47, 17

!Vse stroje za gospodarstvo!

Posebno za sedajni čas!

Kamnorezne stroje

po najnovejši sestavi.

Oddajo se v 30 raznih številkah in sem porok za izvrstno in ceno delo pod najugodnejšimi pogoji.

Ig. Heller, Dunaj II. Praterstrasse št. 78.

☛ Zapisniki zastonj in franko. ☛

☛ Na vsako prašanje se odgovori. ☛

☛ Porok sem za najboljše gradivo in uspešno delo.

Posredovalci se dobro plačajo, agenti se iščejo.

Cerkveno vino

sv. Martina pod Vurbergom in sicer 14 polovnjakov lanjskega in 16 polovnjakov letošnjega branja, se bo pri sv. Barbari v sredo 15. novembra po dražbi prodalo.

Cerkveno predstojništvo.

Išče se krčma

z nekaj orali zemlje. Ponudbe naj se pošiljajo pod naslovom: „Na krčmarja na kolodvoru v Koprivnici na Hrvatskem“.

1-2

Cerkveno vino

pozno nabrano in jako dobro, bo se v torek dne 13. novembra t. l. ob 9. uri predpoludne v tukajšnji cerkveni kleti po dražbi prodajalo.

Cerkveno predstojništvo sv. Jakoba v slov. goricah.

3-3

A. Fišer, župnik.

Razprodaja dobrih glasovirov.

Od 55 gold. naprej se prodajo taki proti gotovi plači po najnižji ceni, Gosposke ulice hšt. 26, v prvem nadstropji.

2-8

P. n.

Usojam si s tem naznanjati, da sem

prodajalnico sukna

in

rokotvornega blaga

gosp. Emanuela Mayr na tukajšnjem trgu, voglju stolne ulice kupil in jo bodem na pošten in soliden način nadaljeval.

Posebno dozvoljujem si opombo, da mi je mogoče kupcem s prav nizkimi cenami ustreči, ker sem prodajalnico pod ugodnimi pogoji prevzel in tudi sem dobro blago kupil.

Za blagovoljni pohod proseč

Z odličnim spoštovanjem

Janez N. Skraba.

3-3

Najboljši molitveniki

vezani v usnje, žamet, kristal in kost v nemškem in slov. jeziku od 25 kr. do 6 gld. priporočam na izbor

Andrej Platzer,

poprej Edvard Ferlic

v Mariboru na Dr., gosposke ulice št. 3, prodajalnica papirja, pisalnih reči, šolskih knjig in drugih šolskih reči. Vsi molitveniki se dobro vežejo v usnje za 50 kr. in več.

4-11

Kdor še želi naročiti „Rimsko božjo pot“, popisal kanonik dr. J. Križanič, naj se podviza.

Licitacija vina.

V ponedeljek, dne 12. novembra 1888 se bode v moji kleti v Gornji Polskavi (blizu žel. postaje Račje ali Pragersko) okoli 700 vedrov vina, večinoma starine (Jeruzalemske in Polskavske) med temi izvrstna vina 1885. in 1886. leta potom licitacije prodalo.

20 % kupnine takoj, odvoznja, kakor se bode dogovorilo. Tudi se bode nekaj mlade živine Müllthalerskega pokolenja prodalo.

Dr. Dominkuš.

Marijacejske kapljice za želodec, izvrstne pri vseh boleznih v želodcu.

Neprekosljivo sredstvo zoper pomanjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, smrad iz ust, vetrove, riganje, kolike, želodčni katar, zgago, pesek v mehuru, preveliko slinjenje, zlatenico, bljuvanje, glavobol, če pride iz želodca, želodčni krč, zabasanje, prenapolnjenje želodca z jedmi ali pijačo, gliste, zlezenico, jeternico in hemeroide. Cena steklenice s podukom 35 kr., dvojna stekl. varstvena znamka 60 kr. Osrednje pošiljateljice lekarne Karla Brady v Kromerizu (Moravsko). Marijacejske kapljice niso tajno zdravilo. Obstojni deli so pri vsaki steklenici v poduku napovedani.

Prave se dobé v vseh lekarnah.

Svarjenje! Prave Marijacejske žel. kapljice se večkrat kvarjajo in ponarejajo. Znamenje, da so prave, mora vsaka steklenica v rudečem, z gornjo varstveno marko prevedenem zavitku biti in v poduku, ki je pridjan vsaki steklenici, mora še opomneno biti, da je v tiskarni H. Guseka v Kromerizu tiskan.

Prave se dobé: Aussee: lekar K. Lang; Celje: lekar J. Kupferschmied; Fürstfeld: A. Schröckenfux; Judenburg: K. Unger; Gradee: A. Nedved; Gleichenberg: Dr. Ernst Fürst. 29—52

Radenska slatina je edina mineralna voda na svetu, katera ima toliko litija v sebi, zato se rabi posebno proti protinu, žolčji in mehuruji boleznim. V sled obilja ogljikove kisline in natra se priporoča tudi pri želodčni boleznih, hemeroidah in nahodih. Radenske železne kopelji za blednico in ženske boleznim, itd.

Radenci / kopališče.

Razpošiljatelj Radenske kisle vode

Poskušnje dra. Garrod, Biswanger itd. so dokazale, da je ogljiko-kisli litijon najboljše sredstvo pri boleznih, ki izvirajo v preobilni ščavnici kislini. Iz tega se razviti veliki vspeh tega zdravila.

Prospekti brezplačno in franco v kopališči Radenskem na Štajarskem. 20—26

Zaloga v vseh večih specer. prodajalnicah in gostilnicah.

Zahvala in priporočba.

Podpisani zahvaljuje se častitemu p. n. občinstvu in znancem za dosedaj mu skazano zaupanje in uljudno naznanja, da je prevzel občeznano gostilnico

„zur alten Bierquelle“

(poštne ulice)

in prosi za obilno obiskovanje.

Točil bodem izvrstno Götz-ovo mareno pivo in stregel častitim gostom z okusnimi jedmi in izvrstnim vinom.

S spoštovanjem

9—10

M. Spatzek.

NB. V soboto in nedeljo zajutrek.

Naj se naročijo po pošti z dopisnico ali s pismom telo in kerv čistilne posladkorjene glasovite

Marijacejske kroglice.

Varstvena marka. in na koži, omotici, zgagi, tvorih, glavobolu, glistah, debelosti. Naredijo dobro krv in tek.

Cena: 1 škatlja s 40 kroglicami stane 40 kr. En svitek s 3 škatljicami, 120 komadičev, le 1 gld. (5 svitkov le 4 gld.) s podukom kako se rabijo.

Svarilo: Te izvrstne Marijacejske kroglice se le z varstveno znamko prav in po pošti dobijo, le pod naslovom:

Löwen-Apotheke in Wien, VIII. Josefstädterstrasse 30.

Tudi se dobiva v tej lekarni in po pošti pri protinu in revmatizmu gotovo delujoči protinski duh, steklenica à 80 kr., kakor tudi za kašelj, pljučne in prsne boleznim glasovit terpotečki sok z apno-železom, steklenica à 1 gld. 10 kr.

Ta imenitna zdravila razpošiljajo se vsaki dan po vsej Avstriji. 14—50

Prosi se za natančen naslov: ime, kraj, zadnjo pošto in deželo.

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 45. štev. „Slov. Gospodarja“.

1888.

8. novembra.

11.

Življenje sv. Viktorina.

Spisal dr. M. Napotnik.

(Dalje.)

Po svojem prestolnem mestu Petoviji ali Petaviji imenoval se je sv. Viktorin: Victorinus Petoviensis ali Petaviensis, da ga je bilo lahko ločiti od drugih vrlih mož jednakega imena, mož, katerih še pozna v taistem času učeni svet več, a v poznejši dobi se je to število prav obilo pomnožilo. Poleg Viktorina Ptujkega in zraven drugih Viktorinov mučenikov spominjajo se iz one dobe posebno četiri druge osebe istega imena. Pred vsem učeni Tertulijan omenja Viktorina, ki je bil prijatelj in zagovornik krivovernega Prakseja. Neumrljivi Hipončan, sv. Avguštin, slavi v svojih vekovitih „izpovedih“ Viktorina, ki je bil advokat v Rimu, doma pa v Afriki. Glasoviti Genadij govori v svoji literarni zgodovini o Viktorinu, ki je živel v Masiliji okolo leta 434. In naposled slaboglasni Focij v svoji biblioteki cituje nekega Viktorina Lampadija.

S temi in drugimi Viktorini se je zamenjal naš Viktorin semtertam in se še zamenjava. In takošnja zamemba je tekom časa zakrivila celo kopico neverojetnih notic o njegovem življenji in delovanji. Poleg te škodljive zmešnjave pa je menda druga zmeta še hujša. Vsled različne, neredke zelo spakedrane pisave mesta Petovija jeli so namreč nekateri književniki 16. in 17. veka učiti in povsem zavratno trditi, da je Petovij galsko mesto Pictavium, novodobni Poitiers, nikakor pa ne Ptuj, mesto pokrajine Štajarske. Glavni branitelj te zgodovinske neresnice je bil vrloznani učenjak kardinal Cezar Baronij († 1607). Po njegovem in njegovih pristašev mnenji naš Viktorin ni pastoroval v Petoviji, mestu gorenje Panonije, nego v Piktaviji, mestu zapadne Galije. Ker je toliko čislani Baronij z vsemi silami podpiral to nobene podpore vredno menitev, vrnila se je kmalu v razna dela historijska in se je rada verovala tako dolgo, dokler ni preučeni francoz Janez Lavnoj v obširni razpravi dokazal nepobitno, da je sv. Viktorin vladikoval v Ptuj ali v Petoviji, v prestarem mičnem mestu dične Panonije. Ostroumni Stridovečan, sv. Hijeronim, je našega slavljena imenoval: Victorinum Petabionensem in Petavionensem ali Pictabiensem in Pictabionensem od mesta Petabio, Petavio, Pictabio, ki je bilo po Taci-

tovem in drugih klasikov poročilu „colonia et oppidum in Carnis“.

Umeti pač ni lahko, kako da se je sv. Viktorin mogel mahoma imenovati škof Piktavski, ko se je nad 15 stoletij zval škof Ptujski. Težko bil bi zasluž v Petoviji na Panonskem, ko bi bil kedaj škofoval v Piktaviji na Galskem. Narodna tradicija ga od pamtiveka pozna v Ptuj. Kako se je vendar vedno ohranil in nikdar pozabil njegov spomin, ako ni nikoli tamo opravljal dušnopastirske službe? Odkar se je vrli Lavnoj odločno in zmagovito potegnil za Viktorina Ptujčana, od tistega časa nijeden globlje vzobraženih bijografov, življenjepiscev, in hagijografov, ki spisujejo življenje svetnikov, ne zagovarja krive trditve Barojineve. Le plitvo podučeni pisatelji ponavljajo brez poboljšanja staro laž, kateri so bile že zdavna izpodbite kratke noge. Tako med ostalimi sicer plodoviti pisatelj Dunajski, Ludovik Donin, našteva raznotere svetnike, katerih častni spomin se praznuje 2. dne novembra: in med temi omenja tudi našega Viktorina, češ, da se slavi ta dan v Piktaviji. Pravi namreč: „Zu Poitiers das Fest des hl. Bischofs und Martyrers Victorinus, † unter Diocletian im 4. Jahrhunderte“. V najnovejšem času se je med francoskimi bogoslovci vnel hud prepir o prestolnem mestu Viktorinovem. Francoski duhovnik Auber namreč je skušal v površnem spisu dokazati, da je Viktorin vladikoval v Akvitanskem Piktaviji. Plitvemu učenjaku pa je prepričalno odgovoril o. Domnus Chamard.

Skrajni čas je, da se iz knjig odpravi in iztrebi izmišljena vest, to tem bolj, ker je nasprotno trditev tako krepko podprl in jasno dopričal učeni francoz Lavnoj, ki je v tej zadevi nedvomno sodil nepristranski. Priznana dolžnost je, da se poznejši pisatelji opirajo na resnično dokazane nauke poprejšnjih pisateljev; ker sicer ni koristnega napredka v vedi in znanosti. Vsega priporočila in vse porabe je vreden spis, v katerem Lavnoj govori o raznih Viktorinih in pojasnjuje, kako je ločiti Viktorin Ptujski od drugih Viktorinov. Kedor preuči pazno in mirno presodi dotično obravnavo, ne bode o Viktorinu Ptujskem pisal stvari, ki zadevajo Viktorina Afra in Viktorina Masiljanca ali Viktorina Lampadija in Viktorina somišljenika Praksejevega. (Konec prih.)

IX. Občni zbor Cecilijanskega društva za Sekovsko škofijo v Gradci.

Letos sredi meseca septembra so nam Graški Cecilijanci pripravili tako imenitno cerkveno svečanost, da boče tudi nam Lavantincem dobro došlo, če jo popišemo. Trinajst let staro tamošnje Cecil. društvo je namreč dne 12. in 13. sept. obhajalo svoj IX. občni zbor, kojega se je precejšnje število tudi naših prijateljev cerkvenega petja udeležilo. Tu nastopno poročilo:

1. Cerkevna slovesnost je bila v dveh cerkvah pri sv. Andreji in v stolnici; obsegala je slovesne večernice in slovesno peto mašo. V stolnici so maševali mil. knezoškof Graški sami, pri sv. Andreju mestni župnik g. Hofbauer; asistenca je bila povsodi popolna. Obedve cerkvi ste jako prostrani, ter nas je tudi veselilo, ji videti polni pobožnega gosposkega ljudstva. Nepopisljiv je bil vtis v stolnici pri vходу mil. knezoškofa, ko je vsa ta gospoda pred Njih vzvišenostjo na kolena padla ter blagoslova prosila. In pred celim opravilom so se obnašale te stotine navzočih celo mirno in dostojno, so klečale in na prsi trkale; da, pri sv. Andreju je po sv. opravilu toliko gosposkih ljudi k sv. obhajilu pristopilo, da nisem mogel konca pričakati. To je lepo znamenje za katoliško življenje v Gradci in dostojna slika za naslednje petje.

2. Cecilijanci se trudijo cerkveno petje tako urediti, da bi bilo vredno, izraževati sveto službo Božjo. Ko sem l. 1877. slišal prvokrat tako petje v Gradci, so peli jedini dijaki semeniški; vsi ostali izobraženi krogi so pa temu petju nasprotovali na vse kriplje. Ko sem se pa letos ozrl na kor, gledat, kdo neki poje, nisem zapazil nobenega dijaka, ampak le odrasle može, gospe, gospodične in otroke vse pod vodstvom enega duhovnika. Reklo se mi je tudi na moje vprašanje, da so peli navadni pevci dveh farnih cerkev, za zdaj nekoliko pomnoženi od ptujih prijateljev. Tako je v nekih letih sv. Cecilija prodrla iz semeniških klopi v gosposke sobane ter je izobražene kroge privabila k sebi.

Peli so priproste pesmice, kojim so kos šolski otroci; peli so cerkvene psalme in himne kakor duhovniki, peli so umetne skladbe starih in novih mojstrov, pri kojih je treba izvenrednih vaj. Poslušajte te reči človek res pozabi, da je na svetu; dozdeva se mu, da se bliža angeljskim korom, ki častijo v nebesih brezmadežno Jagnje. Pa še lepše, ko te umetne skladbe, je bilo priprosto petje sv. Gregorija, rimski koral. Ko so „vero“ peli po rimskem koralu, sem si mislil, da gledam prve kristijane, kako si dajo za to vero glave sekati, da poslušam cerkvene učeničke, kako so pred cesarji in krivoverci resnico nicenskega simbola

zagovarjali: tako srčno, jedrnato, živo in jasno je donelo po veliki cerkvi. — Kar nas je bilo iz naše škofije navzočih, smo imeli le eno željo, da bi se vendar našemu Cecilij. društvu posrečilo, prvi javni korak za tako stvar storiti ter v tem smislu napredovati. Koralni responsoriji — najbolj priprosta reč — bi že morali tudi nam znani biti. Pisatelj upozarja na delo: „Die kirchlichen Messresponsorien sammt Orgelbegleitung von Dr. Weiss v Gradci pri Styriji“, (1 fl.), katero bi si zamogla slednja župnijska cerkva kupiti.

Vsi Graški listi so jako pohvalno ocenjali to slovesnost, eni iz katoliškega, drugi iz umetnostnega stališča.

Jaz sem se Bogu ponižno zahvalil, da mi je bilo mogoče, take čudežne reči poslušati.

3. Po cerkvenih opravilih je bilo zborovanje v harmoniji, kjer ste bili dve veliki sobani premajhni za vse poslušalce. Predsednik g. dr. Weiss je poročal, da ima Sekovska škofija čez 30 župnijskih cerkev, pri katerih se goji pravo cerkveno petje. Lani se je oglasilo za pevske vaje 30 učiteljev, letos že 70. Gosp. Haimasy je v obširnem govoru razlagal, kaj Cecilijanci hočejo. Na to pa so mil. knezoškof sami besedo poprijeli ter prilično tako-le rekli: Ko bi vam jaz povedal, da je nekje škofija 300 župnijskih cerkev, da se v slednji teh župnijskih cerkev služba Božja opravlja, da pa imajo mašnik pri sv. maši le v 30 cerkvah mašno obleko na sebi — bi me vi vprašali: Kako pa mešujejo mašnik pri drugih cerkvah? Ali niso oblečeni? Pač, oblečeni so, lepo oblečeni, pa mesto mašnega plašča imajo gosposko suknjo (frak) na sebi. Ako bi Vam jaz to v resnici povedal, bi se Vaša jeza znosila nad tem frakom, ne, ker je frak, ampak ker je frak na ptujem mestu. Frak naj se nosi v gosposkih sobanah, pri altarji pa ima mesto mašni plašč. Ta podoba velja o cerkvenem petju. Dobrih dvesto let se je posvetni duh vkradel v naše katoliške cerkve, je iz njih progнал sveto cerkveno petje ter v njo vpeljal posvetno petje. Mi nismo zoper posvetno petje, pač pa terjamo, da ostane posvetno petje zunaj cerkve, v cerkvi pa naj vlada in doni sveto petje, kakor je zrastlo na cerkvenih tleh od sv. Gregorija počemši do današnjega dne. Danes smo slišali, da se goji v naši škofiji pri 30 cerkvah pravo petje, pri drugih pa ne; skrbimo, da se boče število teh 30 cerkev vedno množilo, da bodo s časom mašnik povsodi opravljali sveto službo v mašni obleki. To se naj godi previdno, potrpežljivo pa vstrajno.

Kako urno smo po teh škofovih besedah pokleknili, sprejet njihov blagoslov! Zvečer je bila prosta zabava, kjer se je marsikatera poštena posvetna zapela.

Tako delajo v Gradci. Bi-li jih mi Lavan-
tinci hoteli posnemati? Dr. Kukovič.

Tridnevica v Sevnici.

V sedanjem času se v vseh stanovih razodeva neko strastno hrepenenje po razveseljevanju in kratkočasju. Ljudje posebno, po mestih in trgih, se hočejo razveseljevati, če si to veselje tudi z grehom pridobijo. Pa kdor trdi, da je tako veselje zares pravo veselje, se zelo moti; naj poslušaj, kako modri učenik v sv. pismu (Prid. 2, 2.) govori: „Smeh sem štel za zmoto, in veselju sem rekel: čemu se zastoj goljufuješ?“ Le tam je pravo veselje doma, kjer se ljudje po nauku sv. apostola Pavla v Gospodu razveseljujejo. Tako pravo duhovno veselje so nam naš za božjo čast uneti prečastiti gospod župnik Anton Šibal oskrbeli.

Ker so sv. Oče papež Leon XIII. praznik Marije kraljice sv. rožnega venca med praznike drugega reda uvrstili, so prečastiti župnik kot uneti častilec Matere božje, priredili za ude tukajšnje nadbratovščine sv. rožnega venca tridnevico Materi božji sv. rožnega venca na čast. V ta namen so prišli trije gospodje misijonarji iz Celja: č. g. Janez Macur, Anton Geršak in Jožef Meglič v sredo 3. oktobra v Sevnico, so imeli v četrtek, petek in soboto primerne govore, v katerih so v ogromnem številu zbrane vernike z ginljivimi besedami uemali za božjo čast, naj bi posebno radi molili sv. rožni venec; ravno tako lepo so jih podučevali za vredno prejemo sv. zakramentov. Neutrudljivo se je spovedovalo od srede popoldne do ponedeljka dopoludno. Sv. obhajilo jih je prejelo okoli ednajst sto. Izmed teh je bilo največ udov tukajšnje nadbratovščine sv. rožnega venca, katerih število je skoraj že do tisoč naraslo.

Udje te lepe bratovščine se več v rože ne vrstujejo, temveč po vrsti, kakor se kdo oglasi, v bratovske bukve vpisujejo. Da se ta bratovščina na novi način, da udom ni treba vsaki mesec po srečkanju poizvedeti, katero skrivnost imajo moliti, kar je zelo težavno, v nekaterih farah celo nemogoče, kanonično vstanovi, se ima predstojnik ali župnik oglasiti radi te bratovščine pri vlč. provincijalatu dominikancev na Dunaji. Provincijal potem v poslanem instrumentu pooblasti dotičnega župnika kot voditelja te nadbratovščine s pravico blagoslavljanja rožne vence in sveče. Rožni venec ali molek sme imeti samo 5, 10, ali pa 15 oddelkov.

Več se izve iz knjižice: Leitstern der Erzbruderschaft des hl. Rosenkranzes, ki se dobiva v bukvarni Ulrich Moser, zdaj: Mayerhoff v Gradci; dotične bratovske podobice se dobivajo v bukvarni J. Rzebrziczek v Gradci. Provincijal določi v tisti farni cerkvi, kjer se

vstanovi ta nadbratovščina, kak Marijin altar, kot „altare privilegiatum.“ Če ni ta altar posvečen Materi božji rožnega venca, s podobico ali statvo Marije, ki klečečemu sv. Dominiku, Jezušček pa klečeči sv. Dominiki sv. rožni venec podaja, mora se na altar ravno popisana podobica ali statva obesiti. Udje imajo tudi pravico, da svoje rajne stariše in druge rajne v to bratovščino vpisati dajo in jih tako deležne storijo duhovnih dobrot bratovščine. Moleke ki se v bukvarni „Styria ali Moser“ v Gradci dobivajo, kupi voditelj nadbratovščine, ker se v štacunah le taki s 6 oddelki nahajajo. Vsak ud mora tudi blagoslovljeno svečo prejeti. Te sveče udje na roženkransko nedeljo popoldne prižgejo in se lavrentanske litanije prepevajo s prižganimi svečami okoli cerkve ali pa po cerkvi v procesiji podajo. (Konec prih.)

Dopisi.

Na južni strani Boča. (Primicija.) Toliko še menda ni pokalo in donelo na južni strani Boča, kakor letos. Tri nove meše smo imeli, to vam ni malenkost, v Rogatci (drugo in čez dve leti bote, če je božja volja, še dve primiciji v Rogački dekaniji), na Sladki gori in v Šmarji — Šmarska dekanija je štela letos največ bogoslovcev (7). — Kako milo nam je bilo, ko so novi gospodje domu prihajali in posebno ob primiciji. Od streljanja je bregovje odmevalo, da bi danes v teh dolinah nenavadno veselo, ginljivo. Jaz vem posebno, kako so Šmarskega primicijanta sprejeli in primicijo obhajali. Dne 16. julija popoldne so bili sosedje sem od Pekla proti Šurševim vsi na nogah. Že prejšnji den so postavili pri „Ciganu“ 4 smreke z banderi in dvojnimi napisom. Sprednji: „Bodite pozdravljeni Šmarski primicijant“ je veljal gospodu novomešniku, drugi proti Šmarji: „Hvaljen bodi Jezus Kristus“ je pa obsegal hvalo Očetu nebeškemu za tako veselje. Kako bi se mladenič po dolgih britkih skušnjah v globočini sreca ne razveselil, ako ga sprejmejo še tudi s pokanjem možnarjev in ga pričakujejo vsi solznati sosedje pa ovenčana deklica s čednim šopkom! Jokaje smo prejeli sv. primicijantovski blagoslov. Še ginljivejša je bilo, ko je g. primicijant šel potem še v skoro 10 minut dalje v ta namen čedno ozaljšano domačo hišo roko podajati bratoma in sestri. Ta den jim gotovo ne pride iz spomina. Kako veselo je pa bilo dne 12. avgusta v Lajšah na nove meše den, tega ni mogoče popisati. Kar more slovenski kmet prinesti, to se je prineslo. Skrbelo se je za kinč in za postrežbo in gostov je prišlo od blizo in daleč nad sto. Rajne stariše so nadomestili vedno čez vse skrbni stric in teta iz Vidma. Šmarski godci so jo pridno „žagali“, vrli pevci so se trudili na vse

moči in govor se je vrstil za govorom. Najbolj so nas genile šaljive besede rojaka župnika, med katerimi so gospodu primicijantu podarili ono kupico, katero so dobili pred 25 leti od rajnega primicijantovega očeta. Reči se sme, da je bila ta primicija izmed najlepših in pokazala se je velika ljubezen našega ljudstva do duhovnikov.

Iz Negove. (Prenovljenje in blagoslavljanje cerkve.) Že spet dolgo nobenega dopisa od nas. Ali ni se tudi pri nas obhajala 40letnica vladanja Njih veličanstva presvitlega cesarja, kot v drugih krajih, kakor beremo v časopisih? Dà, gotovo se je obhajala. Samo ne vem, kako to, da pri nas, če se kakova slovesnost obhaja ali če se kaj za božjo čast stori, tedaj vsak dopisatelj molči. Hočem toraj sopesat jaz nekatere vrstice napisati. Naša farna cerkev stoji na lepem hribcu, da se od daleč okoli vidi in nje stolp moli ponosno v sinji zrak, kazoč faranom njih pravo domovje. Nje trije zvonovi vabijo verne z milo donečimi glasovi k molitvi. Kakor sem slišal praviti, stala je tukaj pred več kot sto leti kapelica, okoli katere je trnje in drugo grmičje rastlo. Sezidali so jo grofi, posestniki Negovskega gradu in okolice. Leta 1710 pa se je sezidala na tem prostoru v lepem slogu in za majhno faro dosti prostorna cerkev, kakor sedaj stoji. Obnovljena je bila zadnjokrat leta 1861. Od tistega časa je preteklo toraj že celih 27 let. Ker pa je, kar je novo, vse enkrat staro in kar je lepo, vse enkrat grdo postane, ravno tako se je med tem časom z našo cerkvijo zgodilo. Leta 1861. osnažena, popravljena in okinčana, postala je spet grda in poprave potrebna. In res potreba je bila! Res v okolici ni bilo bolj zapuščene cerkve. Pa zdaj si jo naj kdo pogleda in na daleč okoli ne najde lepše in tako umno vrejene. Še celo prečastiti g. dekan so nas pohvalili. Že v lanskem letu so se začeli obč. predstojniki in odborniki o popravi cerkve razgovarjati in letos je, hvala Bogu, vendar enkrat prišlo do dela. Celo skrb čez delo pa so prevzeli naš č. gosp. kaplan Simonič, kateremu smo za to največjo zahvalo in spoštovanje dolžni. Ne, ta skrb ni bila lahka, kakor si morebiti kdo misli. Toliko svoto denarja v majhni župniji in v tako kratkem času skupaj spraviti, katerega je bilo tu potreba, to ni majhna reč in potem tolikim ljudem vedeti v vseh rečeh ugoditi, da kar je enemu prav, pa že drugemu ni. Vendar pa so se vsi ugovori in zapreke dobro izšle in cerkev stoji gotova, lepa hiša, kakor se spodobi za prebivališče kralja nebes in zemlje, ter pravi kinč naše fare. (Konec prih.)

Od sv. Mar. Magdalene v Sav. dolini. (Nov zvon.) [Konec.] Potem ko smo zvonokovarili, smo bili poklicani v hišo k mizi, kjer

smo se s tečno hrano in s sladkim vincem prav dobro poživili, kar naj Bog tema dobrotnikoma prav obilno povrne. Saj sta pa tudi ravno onadva največ darovala za ta krasni novi zvon, da sta pa tudi botra bila. pričuje zvon, na katerem je njih napis in bode vedno od dobrotljivega Boga klical blagoslov in plačilo iz nebes njima za to. Ob dveh popoldne se zopet podamo na pot, smo pa še zraven konjičkov pripregli dva para močnih volov in ko pridemo po ovinku do srede hribca, začeli smo vsi veseli Marijine pesmi prepevati gredé za vozom. Ko pripeljamo proti cerkvi, nas je že čakala obilna množica ljudi iz okolice, katerim so od samega veselja solze v očeh igrale. Zdaj nam pride tudi domača godba naproti, ter so tako ginljivo zagodli za sprejem, da smo se kakor v rajskem veselju občutili. Pa tudi fantje so s strelom, zvona v stolpu pa sta z milim glasom pozdravljala in klicala svojega novega tovariša, z eno besedo rečeno, veselje je bilo takšno, kakoršnega še mi nikdar uživali nismo. V tem pa prikorakamo do cerkve. Hvala Bogu! rekli smo menda vsi, zvon je že tukaj brez vse nesreče, da bi že le tudi skoraj v stolpu bil, to je bila naša največja skrb in želja. Ker je pa naš spretni in umetni tesarski mojster Matevž Golašek iz Šešič vse k redu imel, nam je tako mogoče bilo zvon v poldrugi uri popolnoma na svoje mesto v red spraviti. In zdaj, ko smo dočakali zaželeni trenotek, da smo začeli zvoniti, so kar plavala naša srca v morji neizrečenega veselja, pa tudi drugi ljudje po dolinah in gričih, kateri so slišali milo petje vbranih zvonov in mično godbo prijetnih glasov, pravili so nam, da so bili vsi z nami vred veseli. Tako je bil z veseljem dokončan ta sobotni dan. Drugi dan na 17. junija v nedeljo je prišlo prav obilno ljudi domačih in iz sosednih župnij; na vse zgodaj vabil jih je strel, potem novi zvon in domača prijazna godba. Zahvalno službo božjo prišli so domači preč. gospod župnik Mih. Plešnik obhajati, kar se je vsem prav dopadlo. Ker so v pridigi v svojem prijaznem govoru razlagali pomen zvonjenja, zahvaljevali so se obilni darežljivosti dobrotnikov in veliki skrbi in trudu cerkvenih ključarjev, omenjali so lepo po klicu zvonov ravnati. Akoravno je bilo toplo in solnce že visoko, vendar so g. župnik s svojim milim glasom privabili mnogo rose iz oči svojih poslušalcev. Ob koncu službe božje so zapeli zahvalno pesem in darovanje je bilo okoli altarja za novi zvon. Tako veseli in Bogu hvalježni smo končali ta Gospodov dan nadjaje se, da kedar nas bode naš dobri Oče iz tega sveta zaklical, da bi mili glasovi naših zvonov spremeljali naše uboge duše tje gor, kjer se še vse lepši glasovi izvoljenih slišijo.

A. G., kmet v Matkih.